

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Рябченко Олени Петрівни – на дисертацію Мозгового Олександра Олександровича «Адміністративно-правові засади діяльності сервісних центрів МВС України», поданого на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Прийняття Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», якою були закріплені чотири основні вектори розвитку нашої країни, є важливою передумовою впровадження в державі європейських стандартів життя, вихід України на провідні позиції світу, забезпечення на якісно новому рівні прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Одним із таких векторів – є «вектор безпеки», який передбачає цілий комплекс дій правового та організаційного характеру, які як правило відображені в необхідності здійснення певної реформи. Зазначений вектор розвитку нашої держави передбачає здійснення дев'яти самостійних, але при цьому пов'язаних однією метою реформ. Цікавою, виходячи із теми дослідження є запропонована та поступово здійснювана реформа правоохоронної системи, яка передбачає коригування завдань та функцій правоохоронних органів, зміну ставлення осіб органів правопорядку до виконання службових обов'язків у напрямі усвідомлення їх як надання оплачуваних державою послуг із забезпечення насамперед безпеки кожної особи, її особистих та майнових прав, суспільних та державних інтересів.

Виходячи з зазначеного вище, можна стверджувати, що дисертаційне дослідження Мозгового О.О. – це новий напрямок наукового пошуку, обумовлений відсутністю напрацювань учених, присвячених проблемі діяльності сервісних центрів МВС України, що і визначило тему наукового дослідження та його спрямованість на обґрунтування теоретичної моделі вказаної діяльності із використанням дослідницького потенціалу адміністративно-процедурної форми, соціальний зміст якої обумовлений публічно-сервісним характером діяльності щодо надання документів

дозвільного характеру у сфері безпеки дорожнього руху.

Зважаючи на вказане, тема дисертації є не лише актуальною, але й вчасною і корисною для розвитку науки адміністративного права, вдосконалення правового регулювання діяльності сервісних центрів МВС України.

Належним необхідно визнати методологічний підхід щодо дослідження. Він свідчить про достатній рівень володіння дисертантом загальними та спеціальними методами наукового пізнання та вмінням використовувати їх для вирішення завдань, поставлених у роботі. Достатній рівень наукових узагальнень базується на системному підході. Були також використані інші методи, характерні для наукових робіт з юридичних наук: логіко-семантичний, аналізу і синтезу, порівняльно-правовий, системний, метод групування, структурно-логічний тощо. Методи і прийоми доречно використані для формулювання авторських дефініцій та висновків, які складають основний понятійний апарат та зміст дослідження, є засадами обґрунтування запропонованих висновків і рекомендацій щодо змін до чинного законодавства.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Наукові положення, рекомендації та висновки дослідження, проведеного Мозговим О.О., є належним чином обґрунтованими та достовірними, оскільки обумовлені використанням об'єктивних даних про діяльність сервісних центрів МВС України та відображають сучасний стан національного законодавства щодо надання публічних послуг; базуються на останніх наукових дослідженнях у галузі адміністративного права, теорії права; враховують європейський досвід у даному напрямку та судову практику.

Наукова новизна одержаних результатів визначається сучасною постановкою проблеми, застосуванням відповідного теоретико-методологічного апарату та практики реалізації норм чинного адміністративного законодавства, яке регулює особливості діяльності сервісних центрів МВС України. Робота є однією з перших спроб комплексно, з

використанням сучасних методів пізнання та врахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права, визначити поняття, сутність та особливості діяльності сервісних центрів МВС України щодо надання публічних послуг.

З урахуванням сучасних підходів, наявних у юридичній науці, Мозговий О.О. формулює основні параметри проблеми, яка вирішується у дисертаційній праці, та концептуальні засади її розв'язання, а також спрямовує одержані результати на підвищення ефективності діяльності сервісними центрами МВС України у сфері надання публічних послуг.

Загальне позитивне враження від дисертації Мозгового О.О. підкріплюється результатами, які характеризують її наукову новизну.

Зокрема, автором визначено поняття адміністративної діяльності сервісних центрів МВС України як організаційно-розпорядчої, підзаконної, публічно-сервісної діяльності, яка здійснюється спеціально створеною юридичною особою публічного права, регламентується адміністративно-правовими нормами та спрямована на забезпечення балансу (погодження) індивідуального та суспільного інтересів у сфері безпеки дорожнього руху за умови суворого дотримання пріоритету прав і свобод людини і громадянина (с. 38).

З позитивного боку слід відмітити виокремлення ознак адміністративної діяльності сервісних центрів МВС України: 1) об'єктом є безпека дорожнього руху, а предметом – об'єкт підвищеної небезпеки або діяльність, яка становить небезпеку у сфері дорожнього руху; 2) спрямована на реалізацію публічно-сервісної функції держави у сфері безпеки дорожнього руху; 3) містить ряд адміністративно-правових обмежень, які спрямовані на підтримання балансу інтересів учасників дорожнього руху; 4) є цілеспрямованою, організаційно-розпорядчою діяльністю без ознак владності; 5) спрямована на реалізацію державної політики у сфері безпеки дорожнього руху; 6) наявність нормативно визначеної адміністративно-процедурної форми, яка регламентує порядок отримання дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху (с. 39).

В дисертаційному дослідженні здійснено ґрунтовний аналіз правового

регулювання та принципів діяльності сервісних центрів МВС України. Принципи діяльності сервісних центрів МВС України представлено такими групами: 1) загальносистемні принципи, які визначають державну політику у сфері надання адміністративних послуг; 2) спеціальні принципи, що характеризують сферу реалізації публічно-сервісної функції держави, а саме безпеку дорожнього руху; 3) специфічні принципи, які безпосередньо характеризують діяльність сервісних центрів МВС стосовно об'єкта підвищеної небезпеки (с. 54).

Обґрунтовано та охарактеризовано завдання та функції сервісних центрів МВС України. Доведено, що функції сервісних центрів МВС України становлять собою основний напрям публічно-сервісної діяльності останніх, мають конкретний зовнішній прояв та спрямовані на забезпечення реалізації прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб щодо отримання публічних послуг (с. 72-83).

В дисертації ретельно проаналізовано та досліджено поняття та види публічних послуг, які надаються через сервісні центри МВС України. Слушним є виокремлення таких характерних ознак публічних послуг, які надаються сервісними центрами МВС: 1) предметом постають дії суб'єктів господарювання або фізичних осіб внаслідок здійснення яких може бути заподіяна шкода певним суспільним відносинам, як правило у сфері безпеки дорожнього руху; 2) безпосередня залежність безпеки суспільства від прийнятого рішення щодо надання цих послуг; 3) надаються певним уповноваженим суб'єктом – Головним сервісним центром МВС України та територіальними сервісними центрами МВС України; 4) діяльність щодо надання зазначених послуг є підзаконною, цілеспрямованою, має організаційно-розпорядчий характер; 5) реалізується у відповідній процедурній формі; 6) як правило має платний характер; 7) мають підвищені вимоги контролю за процедурою їх надання (с. 93-105).

Велику увагу приділено змісту процедури надання публічних послуг сервісними центрами МВС. Зокрема, акцентовано увагу, що зміст процедури

надання публічних послуг сервісними центрами МВС України становить собою регламентований адміністративно-процесуальними нормами порядок розгляду та вирішення індивідуальних справ сервісними центрами МВС України з метою забезпечення державної політики у сфері безпеки дорожнього руху шляхом видання фізичній або юридичній особі документу дозвільного характеру (с. 115).

В роботі виділено та детально досліджено гарантії діяльності сервісних центрів МВС України. Обґрунтовується, що реалізація гарантій діяльності сервісних центрів МВС можлива за умови поєднання в нормативно-правових актах юридичних, економічних, соціальних, матеріально-ресурсних засобів, які в сукупності утворюють необхідну платформу для виконання посадовими особами сервісних центрів покладених на них повноважень щодо здійснення публічно-сервісної діяльності МВС України (с. 130-142).

Науково-обґрунтованою є позиція дисертанта, що взаємодія сервісних центрів МВС з іншими органами, службами та підрозділами Міністерства внутрішніх справ щодо покращення надання публічних послуг включає в себе такі види: загальну, спеціальну та особливу взаємодію (с. 150).

Слушним є висновок, що ефективність правового регулювання відносин щодо надання публічних послуг сервісними центрами МВС є на сьогодні актуальним та одним із напрямків започаткованих Президентом України реформ, спрямованих на демократизацію суспільних відносин, подальше впровадження концепції «сервісної держави», а також запобігання та протидії корупції у сфері надання публічних послуг (с. 162).

Схвальної оцінки заслуговує висновок дисертанта щодо сформульованих пропозицій та рекомендацій, які стосуються необхідності прийняття проекту Закону України «Про публічні послуги та сервісні центри МВС», який має стати правовою основою врегулювання дозвільних, реєстраційних, експертних та інформаційних послуг, які надаються сервісними центрами МВС, а також визначатиме організаційно-правові засади діяльності сервісних центрів МВС, що спрямовані на забезпечення реалізації прав, свобод та законних інтересів

фізичних та юридичних осіб у сфері надання публічних послуг (с. 168).

Вказані положення наукової новизни можуть бути використані для проведення наукових досліджень, удосконалення чинного законодавства, особливо тієї його частини, яка стосується оптимізації процедури надання публічних послуг сервісними центрами МВС України та розширення кола останніх

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. Основні теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, викладені у шість наукових статтях, з яких п'ять опубліковано у наукових фахових виданнях України, одну – у іноземному науковому виданні, а також у тезах трьох доповідей на науково-практичних конференціях. Основні висновки і рекомендації, отримані в процесі здійснення дослідження, знайшли відображення у наукових публікаціях.

Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно з використанням останніх досягнень теорії адміністративного права. Усі сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. Автором для аргументації власних положень і висновків використовувалися напрацювання інших учених, на які обов'язково робилися посилання.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України. Встановлюючи значущість для науки і практики результатів дослідження, проведеного Мозговим О.О., варто вказати, що воно вирішує наукову проблему, оскільки результати роботи поглиблюють існуючі уявлення про правову природу, сутність та особливості діяльності сервісних центрів МВС України й можуть бути основою для подальших наукових досліджень з відповідної проблематики, а також містить висновки та пропозиції, що можуть бути використані для вдосконалення чинного та перспективного адміністративного законодавства щодо процедури надання публічних послуг сервісними центрами МВС України. Матеріали

дисертаційного дослідження можуть використовуватись при викладанні дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність поліції» у вищих навчальних закладах юридичного профілю.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. У цілому позитивно оцінюючи дисертацію О.О. Мозгового, необхідно висловити ряд зауважень, звернути увагу на твердження, що викликають сумніви та можуть слугувати підґрунтям для дискусії під час її захисту:

1. У підрозділі 1.3. «Правове регулювання та принципи діяльності сервісних центрів МВС України» дисертант приділяє увагу розгляду принципів діяльності сервісних центрів МВС України. Виходячи із викладеного, було б доречним розглянути співвідношення принципів дозвільної діяльності з принципами надання адміністративних послуг в контексті діяльності сервісних центрів МВС України.

2. У підрозділі 2.1 «Поняття та види публічних послуг, які надаються через сервісні центри МВС України» дисертантом зосереджується увага на дослідженні підходів до розуміння понять «адміністративна послуга», «дозвільна послуга», «публічна послуга» та окреслюється коло публічних послуг, які надаються через сервісні центри МВС України. Але, виходячи зі змісту підрозділу 2.1 бажано було приділити додаткову увагу розмежуванню та співвідношенню зазначених категорій. Вбачається, що розгляд саме цього питання надав би можливість сформулювати більш обґрунтовані висновки.

3. У підрозділі 2.2 «Процедури надання публічних послуг сервісними центрами МВС України» наголошується, що основними складовими елементами процедури надання публічних послуг сервісними центрами МВС України є стадії, етапи та окремі дії, які визначають структуру і послідовність вчинення дій сервісними центрами МВС під час розгляду та вирішення конкретних індивідуальних адміністративних справ. В той же час, виокремлюються та досліджуються основні стадії процедури надання публічних послуг сервісними центрами МВС України, але поза увагою дисертант залишає розгляд такої стадії як оскарження. Хоча на сторінках

дисертаційного дослідження дисертант звертає на це увагу: наявність правового механізму отримання та оскарження дозвільного документа у сфері безпеки дорожнього руху; відмова у наданні висновку про подальшу експлуатацію транспортного засобу, який розшукується правоохоронними органами іноземних держав; відмова в державній акредитації закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів; рішення про відмову у видачі сертифіката державної акредитації закладу, що проводить підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів може бути оскаржено до суду тощо. Потребує пояснення позиція здобувача з цього приводу.

4. Досліджуючи у підрозділі 3.2 «Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності сервісних центрів МВС України» дисертант звертає увагу, що вдосконалення законодавства повинно відбуватися шляхом: зменшення адміністративних бар'єрів та спрощення процедури отримання публічної послуги, а також механізмів оцінювання якості надання публічних послуг фізичними та юридичним особам; запровадження системи управління якістю у сфері надання публічних послуг сервісними центрами МВС України, що сприятиме прозорості та зрозумілості діяльності цих органів тощо. На наше переконання, в межах даного розділу, доцільно було б приділити увагу процесу оцінки корупційних ризиків у діяльності посадових осіб сервісних центрів МВС України.

5. Пропозиції і рекомендації дисертанта були б більш презентабельними, а висновки – переконливішими, якби дисертант змінив до норм діючого законодавства, які регламентують діяльність сервісних центрів МВС України, виклав окремо в додатках до дисертаційної роботи.

В цілому зазначені зауваження не впливають на позитивну оцінку виконаної роботи і характеризують її новаторський характер та складність предмету наукового аналізу, що викликає бажання дискутувати.

На підставі викладеного можна зробити наступний висновок:

дисертація Мозгового Олександра Олександровича «Адміністративно-правові засади діяльності сервісних центрів МВС України» є завершеною

самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему формування теоретичної моделі адміністративно-правового регулювання діяльності сервісних центрів МВС України та має значення для розвитку науки адміністративного права. Дисертаційна робота відповідає вимогам п. п. 9, 11-13 постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 року №567 щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Мозговий Олександр Олександрович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
начальник кафедри
адміністративного права і процесу та
митної безпеки Університету
державної фіскальної служби України,
доктор юридичних наук, професор

